

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

Xe KAMER

A R R E S T

**nr. 220.060 van 28 juni 2012
in de zaak A. 190.774/X-14.010.**

In zake :

1. Marc DE VOS (in de vordering tot schorsing)
2. Monique BAUTERS (in de vordering tot schorsing)
3. Jo WYCKMANS (in de vordering tot schorsing)
4. Mariko MINAMI (in de vordering tot schorsing)
5. Pierre DOYEN (in de vordering tot schorsing)
6. Ghislaine DELGRANGE (in de vordering tot schorsing)
7. André VAN DER BEKEN – PASTEEL (*overleden*)

Rechtsgeding hervat door :

1. Françoise LE GRELLE
 2. Christian VAN DER BEKEN – PASTEEL
 3. Patrick VAN DER BEKEN – PASTEEL
 4. Chantal VAN DER BEKEN – PASTEEL
 5. Caroline VAN DER BEKEN – PASTEEL
 8. Françoise LE GRELLE
 9. Serge DESSAIN
 10. Chantal VANDER BEKEN – PASTEEL
 11. Michel SCHOLLER (in de vordering tot schorsing)
 12. Martine VERDUSSEN (in de vordering tot schorsing)
 13. Guy VANDEWALLE (in de vordering tot schorsing)
 14. Eric DE CEUNINCK (in de vordering tot schorsing)
 15. Fleix SAVERYS (in de vordering tot schorsing)
 16. Raf MARQUES (in de vordering tot schorsing)
 17. Karin OPSTAL (in de vordering tot schorsing)
 18. Michel EYCKEN (in de vordering tot schorsing)
 19. Daniella GALDERMANS (in de vordering tot schorsing)
 20. Didier HERBERT (in de vordering tot schorsing)
 21. Anne LEPAGE (in de vordering tot schorsing)
 22. Menachem PERL (in de vordering tot schorsing)
 23. Luc VANDENBRANDE (in de vordering tot schorsing)
 24. Frederik TAVEIRNE
 25. Miranda BORN
 26. Frank MORTIER (in de vordering tot schorsing)
 27. Catharina COUTURIER (in de vordering tot schorsing)
 28. Jos MARIVOET (in de vordering tot schorsing)
 29. Hervé GREGOIRE (in de vordering tot schorsing)
 30. Anne-Claire CAP (in de vordering tot schorsing)
- bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Jan Ghysels
kantoor houdend te 1170 BRUSSEL
Terhulpesteenweg 187
bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen :

het VLAAMSE GEWEST, vertegenwoordigd door de Vlaamse regering
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Johan Claes
kantoor houdend te 2550 KONTICH
Mechelsesteenweg 160
bij wie woonplaats wordt gekozen

Tussenkommende partijen :

1. Anne GORLÉ
2. Catherine GORLÉ
3. de b.v.b.a. VANGOR
4. de n.v. ARCADE
5. Jan DE BACKER
6. Hans JANSSEN
7. de b.v.b.a. FLUITECH
8. de MULTIPROFESSIOELE ARCHITECTENVENNOOTSCHAP EUROPEAN ARCHITECT & PARTNERS (thans: b.v.b.a. 8OFFICE ARCHITECTS)
9. Robert GORLÉ
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Els Empereur
kantoor houdend te 2600 BERCHEM
Uitbreidingstraat 2
bij wie woonplaats wordt gekozen
en
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Filip Van der Veken
kantoor houdend te 2018 ANTWERPEN
Desguinlei 6

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 19 december 2008 strekt tot de nietigverklaring van het besluit van 10 oktober 2008 van de Vlaamse minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening houdende voorwaardelijke inwilliging van het beroep ingesteld door Anne GORLÉ, Catherine GORLÉ, de b.v.b.a. VANGOR, de n.v. ARCADE, Jan DE BACKER, Hans JANSSENS, de b.v.b.a. FLUITECH, de b.v.b.a. MULTIPROFESSIOELE ARCHITECTENVENNOOTSCHAP EUROPEAN ARCHITECT &

PARTNERS (EAP) (thans: de b.v.b.a. 8OFFICE ARCHITECTS) tegen het uitblijven van een beslissing van de deputatie van de provincieraad van Antwerpen over hun beroep ingesteld tegen het besluit van 21 mei 2007 van het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Kontich waarbij aan Robert GORLÉ de vergunning wordt geweigerd voor het verbouwen van een bestaande hoeve naar kantoren, op percelen gelegen te Kontich, Groeningenlei 132, kadastraal bekend sectie A, nrs. 34/c, 33/d en 32/b.

II. Verloop van de rechtspleging

2. Bij arrest nr. 191.426 van 16 maart 2009 is de vordering tot schorsing van de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing verworpen.

De zevende, achtste, negende, tiende, vierentwintigste en vijfentwintigste partijen hebben een verzoekschrift tot voortzetting van de rechtspleging ingediend.

Uit het uittreksel der overlijdensakten van de gemeente Kontich blijkt dat de zevende verzoeker op 13 augustus 2009 is overleden.

Een verzoek tot gedinghervatting werd op 27 augustus 2010 ingediend door Françoise LE GRELLE, Christian VAN DER BEKEN - PASTEEL, Patrick VAN DER BEKEN - PASTEEL, Chantal VAN DER BEKEN - PASTEEL en Caroline VAN DER BEKEN - PASTEEL.

De verwerende partij heeft een memorie van antwoord ingediend en de verzoekende partijen hebben een memorie van wederantwoord ingediend.

De tussenkommende partijen hebben een verzoekschrift tot tussenkomst ingediend. De tussenkomst is toegestaan bij beschikking van 1 juni 2010. De tussenkommende partijen hebben een memorie ingediend.

Eerste auditeur-afdelingshoofd Frans De Buel heeft een verslag opgesteld.

De verzoekende partijen hebben een verzoek tot voortzetting van het geding en een laatste memorie ingediend. De verwerende partij en de tussenkomende partijen hebben een laatste memorie ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 25 mei 2012.

Staatsraad Pierre Lefranc heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Yves Sacreas, die loco advocaat Jan Ghysels verschijnt voor de verzoekende partijen, advocaat Simon Ceulemans, die loco advocaat Johan Claes verschijnt voor de verwerende partij, en advocaten Filip Van der Veken en Ive Van Geel, die loco advocaat Els Empereur verschijnt voor de tussenkomende partijen, zijn gehoord.

Eerste auditeur-afdelingshoofd Frans De Buel heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3. De feiten werden uiteengezet in het arrest nr. 191.426 van 16 maart 2009.

IV. De regelmatigheid van de rechtspleging

Tussenkomst

4. Met een verzoekschrift van 27 januari 2009 hebben Anne GORLÉ, Catherine GORLÉ, de b.v.b.a. VANGOR, de n.v. ARCADE, Jan DE BACKER, Hans JANSSEN, de b.v.b.a. FLUITECH, de b.v.b.a. MULTIPROFESSIELE ARCHITECTENVENNOOTSCHAP EUROPEAN ARCHITECT & PARTNERS (EAP) (thans: de b.v.b.a. 8OFFICE ARCHITECTS) en Robert GORLÉ gevraagd om in het geding te mogen tussenkomen. Er is grond om de verzoeken van Anne GORLÉ, Catherine GORLÉ, de b.v.b.a. VANGOR, de n.v. ARCADE, Jan DE BACKER, Hans JANSSEN, de b.v.b.a. FLUITECH en de b.v.b.a. MULTIPROFESSIELE ARCHITECTENVENNOOTSCHAP EUROPEAN ARCHITECT & PARTNERS (EAP) (thans: de b.v.b.a. 8OFFICE ARCHITECTS) in te willigen.

5. Bij beschikking van 1 juni 2010 werden zij toegelaten om in de debatten tussen te komen.

6. De negende verzoekende partij tot tussenkomst is in tegenstelling tot de overige verzoekende partijen tot tussenkomst evenwel geen begunstigde van de bestreden stedenbouwkundige vergunning. Deze tussenkomende partij toont niet aan enig belang te hebben bij dit verzoek tot tussenkomst. Het verzoek tot tussenkomst van Robert GORLÉ in het geding wordt afgewezen.

Voortzetting

7. De eerste, tweede, derde, vierde, vijfde, zesde, elfde, twaalfde, dertiende, veertiende, vijftiende, zestiende, zeventiende, achttiende, negentiende, twintigste, eenentwintigste, tweeëntwintigste, drieëntwintigste, zesentwintigste, zevenentwintigste, achtentwintigste, negenentwintigste en dertigste verzoekende partijen hebben geen verzoek tot voortzetting van de rechtspleging ingediend

binnen de termijn van dertig dagen na kennisgeving van het arrest waarbij de vordering tot schorsing van de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing is verworpen. In hunnen hoofde wordt de afstand van het geding vastgesteld.

V. Onderzoek van de ontvankelijkheid van het annulatieberoep

Standpunt van de partijen

8. De verzoekende partijen stellen dat zij in kennis werden gesteld van het bestreden besluit bij brief van de minister van 17 oktober 2008 gericht aan “het Actiecomité Groeningenlei te Kontich” en dat hun toenmalige raadsman, de heer Olivier Onghena, de brief op 20 oktober 2008 heeft ontvangen.

9. In het verzoek tot voortzetting betogen de verzoekende partijen dat het faxbericht van 17 oktober 2008 niet kon gelden als vertrekpunt van enige beroepstermijn “gelet op de vertrouwelijkheid van briefwisseling tussen advocaten zoals vastgelegd in het reglement van de Nationale Orde van advocaten (...) dat krachtens artikel 507 Ger.W. alle advocaten verbindt en geldt als wet”.

10. De tussenkomenende partijen werpen in het verzoekschrift tot tussenkomst op dat het beroep tot vernietiging “kennelijk laattijdig” werd ingesteld. Zij betogen dat één van hun raadslieden “op 17 oktober (...) een officiële fax (heeft) verzonden aan onder meer mr. Olivier Onghena met vermelding van en in bijlage gevoegd een kopie van de volledige bestreden beslissing, waarna een ontvangstbevestiging werd ontvangen” zodat de “verzoekende partijen (...) er (...) onterecht vanuit (gaan) dat deze kennisname plaatsvond op 20 oktober 2008” nu “het (...) onomstotelijk vast(staat) dat mr. Onghena op 17 oktober 2008 feitelijk heeft kennis genomen van de bestreden beslissing, nu deze op 17 oktober 2008 door hem werd ontvangen, zoals blijkt uit de faxbevestiging”.

In de memorie betogen zij dat het vertrouwelijke karakter van het faxbericht van 17 oktober 2008 niets afdoet aan de vaststelling dat de

verzoekende partijen erkennen dat de termijn om beroep in te stellen tegen de bestreden vergunning aanvangt met de ontvangst van de bestreden akte door hun toenmalige raadsman en dat zij niet betwisten dat hun toenmalige raadsman het faxbericht met bijlage op 17 oktober 2008 heeft ontvangen. “Ten overvloede” merken zij op dat het faxbericht van 17 oktober 2008 “officieel is” en dat “het officieel karakter van de fax (...) niet ernstig (kan) worden betwist en (...) ook nooit (werd) betwist door de bestemming van de fax”.

11. In de memorie van wederantwoord repliceren de verzoekende partijen dat “de rechtscolleges (...) zich (...) niet (kunnen) bezighouden met het feit of het reglement al dan niet correct is toegepast; met andere woorden, indien er geen toelating van de stafhouder tot overlegging van de briefwisseling en de daarmee gepaard gaande opheffing van vertrouwelijkheid voorligt moet deze briefwisseling als (vertrouwelijk) worden beschouwd en moet de rechter ze uit de debatten weren”. De verzoekende partijen stellen nog dat zij dit faxbericht niet zelf konden “overleggen aan de Raad van State” zonder “een potentiële schending van het desbetreffende reglement tot gevolg” zodat dit faxbericht niet “kan gelden als vertrekpunt van enige termijn omdat dan het bewijs van het vertrekpunt van deze termijn niet kan worden geleverd”. Zij stellen nog dat “bij de overdracht van de stukken door de vorige raadsman aan de nieuwe raadsman (...) enkel melding (was) gemaakt van de brief van de minister van 17 oktober 2008, ontvangen op 20 oktober 2008, waarbij de bestreden beslissing was medegedeeld”, de vraag rijst of het tot het mandaat van de advocaat van de tegenpartij of de tussenkomenende partijen behoort om het bestreden besluit te betekenen aan andere partijen en of de “raadsman van verzoekende partijen gemandateerd was die betekening te ontvangen” hetgeen volgens hen “in elk geval niet meer zo” was, hen “niet (kan) worden tegengeworpen of verweten dat hun oorspronkelijke raadsman hen niet op de hoogte gesteld heeft van een ‘betekening’ van de bestreden beslissing”, hun vorige raadsman “niet betrokken was in administratieve procedures zoals de huidige en daarvoor ook geen mandaat had”, “alleen een gegeven dat de opvolger (huidige raadsman van verzoekers) kende of kon kennen, kan het vertrekpunt van de termijn zijn”. Tot slot stellen zij in de laatste memorie “in bijkomende orde” dat “zolang er geen

beslissing (van de stafhouder) is, (...) de zaak niet in staat van wijzen (is)” en “op de beslissing van de stafhouder (zal) moeten worden gewacht” en vragen zij de opschorting van de behandeling van de zaak “tot wanneer de stafhouder en/of de raad van de orde van Advocaten van de balie te Antwerpen zich zal hebben uitgesproken over de regelmatigheid van de aanwending van briefwisseling onder advocaten, met name over het al dan niet vertrouwelijk karakter van het telefax-bericht dat mr. Van der Veken op 17 oktober 2008 aan mr. Olivier Onghena verstuurde, en over de vraag of dit fax-bericht regelmatig kon worden aangewend als bewijsstuk dat een beroepstermijn kon doen ingaan”.

Beoordeling

12. De bestreden stedenbouwkundige vergunning diende noch bekendgemaakt, noch aan derden betekend te worden, zodat krachtens artikel 4 van het besluit van de Regent van 23 augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, de beroepstermijn van zestig dagen ingaat met de dag waarop de verzoekende partij er kennis van heeft gehad of geacht moet worden er kennis van te hebben gehad.

Het mag evenwel niet in de macht van een potentiële verzoekende partij liggen, wanneer zij in de mogelijkheid is kennis te nemen van de bestuurshandeling die zij eventueel met een annulatieberoep wenst te bestrijden, die kennisneming voor onbepaalde tijd uit te stellen en daardoor de aanvangsdatum van de termijn van beroep willekeurig te verschuiven, zodat de rechtsgeldigheid en het voortbestaan van de bedoelde bestuurshandeling buiten weten, zowel van de overheid van wie zij uitgaat, als van alle andere belanghebbenden, in het ongewisse wordt gehouden, met alle nadelige gevolgen vandien.

Het beginsel volgens hetwelk voorkomen moet worden dat de gelding van de administratieve beslissingen te lang onzeker blijft, en dat aan voormeld artikel 4 van de procedureregeling ten grondslag ligt, eensdeels, en de noodzaak van een evenwichtige bescherming van de belangen én van de bouwheer én van de omwonenden en andere belanghebbende personen, anderdeels, brengen mee dat degene die meent te worden benadeeld door een

stedenbouwkundige vergunning en die het bestaan van die vergunning moet vermoeden, de verplichting heeft om binnen een redelijke termijn gebruik te maken van de hem ter beschikking staande middelen om kennis te nemen van de inhoud van de afgegeven stedenbouwkundige vergunning, bijvoorbeeld van de mogelijkheid die hem door het toentertijd geldende artikel 2 van het koninklijk besluit van 22 oktober 1971 tot uitvoering van artikel 63 van de wet van 29 maart 1962 houdende organisatie van de ruimtelijke ordening en van de stedenbouw werd geboden om ten gemeentehuize kennis te nemen van de inhoud van de afgegeven stedenbouwkundige vergunning.

Eens die redelijke termijn verstreken, neemt de termijn van 60 dagen om een annulatieberoep in te dienen, een aanvang.

Het is zaak van de partij die aanvoert dat het beroep laattijdig is, het bewijs te leveren van het tijdstip waarop de verzoekende partij kennis had of kon hebben van de mogelijke afgifte van de bestreden vergunning, bijvoorbeeld door aan te tonen wanneer de kwestieuze werken werden aangevat.

Het is dan weer zaak van de verzoekende partij in voorkomend geval aan te tonen dat zij binnen de redelijke termijn, via de geëigende middelen de nodige inlichtingen over de bestreden vergunning heeft proberen in te winnen.

13. De verzoekende partijen tonen niet aan dat hun toenmalige raadsman, Olivier Onghena, op 17 oktober 2008 niet langer de door hen aangestelde raadsman was die de bestreden vergunningverlening opvolgde door, zoals uit de stukken van het dossier blijkt, briefwisseling namens hen te voeren met de vergunningverlenende instanties. Deze bewering wordt overigens tegengesproken door de verzoekende partijen zelf door de brief van de minister van 17 oktober 2008 waarbij de bestreden vergunning werd meegedeeld aan hun toenmalige raadsman die hem op 20 oktober 2008 heeft ontvangen, als vertrekpunt voor de annulatietermijn aan te nemen.

De verzoekende partijen erkennen derhalve dat de termijn om beroep in te stellen tegen de bestreden vergunning aanvangt met de ontvangst van de bestreden akte door hun toenmalige raadsman, Olivier Onghena.

De verzending van de bestreden akte aan laatstgenoemde moet in die omstandigheden worden geacht aan de verzoekende partijen zelf te zijn gedaan.

14. Uit de gegevens van het dossier blijkt dat Olivier Onghena, de toenmalige raadsman van de verzoekende partijen, op 17 oktober 2008 de bestreden akte heeft ontvangen bij faxbericht van één van de raadslieden van de tussenkomende partijen.

Laatstgenoemde ontving de bestreden akte een tweede maal op 20 oktober 2008 bij brief van de minister “Aan het Actiecomité Groeningenlei te Kontich”.

15. Uit het voorgaande volgt dat de beroepstermijn bepaald in artikel 4 van het besluit van de Regent van 23 augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, is aangevangen op 18 oktober 2008 en afgelopen op 16 december 2008. Hieraan doet de betwisting over het niet-vertrouwelijk karakter van dit schrijven van 17 oktober 2008 niets af. Deze betwisting of de toepassing van het door de verzoekende partijen aangehaalde reglement betreffende het overleggen van briefwisseling tussen advocaten dat op 6 juni 1970 werd vastgesteld door de algemene raad van de Belgische Nationale Orde van Advocaten en laatst gewijzigd op 22 april 1986, is, voor zover deze overeenkomstig artikel 507 van het Gerechtelijk Wetboek nog bindend is voor de advocaten, krachtens het reglement zelf een zaak van de stafhouder en overeenkomstig artikel 499 van het Gerechtelijk Wetboek een bevoegdheid van de raden van de Orde van Advocaten van de balies. Overigens blijkt wel dat “aan de stafhouder een onderzoek is gevraagd over de correcte toepassing van het reglement van de Orde van Advocaten (...) nopens het gebruik van briefwisseling onder advocaten” maar blijkt evenzeer dat de stafhouder van de balie van Antwerpen volgens de tussenkomende partijen van oordeel zou zijn dat het bedoelde faxbericht een niet-vertrouwelijke mededeling is tussen advocaten en dat de verzoekende partijen deze bewering van de tussenkomende partijen niet betwisten. Voorts dat het departement deontologie van de Orde van Vlaamse balies in zijn advies van

8 september 2011 dat gehandhaafd werd in een schrijven van 20 januari 2012, van oordeel is dat het kwestieuze faxbericht een akte van rechtspleging “in de zin van het reglement betreffende het overleggen van briefwisseling tussen advocaten” is en dat het onderzoek van de regelmatigheid van zo’n akte niet toekomt aan de stafhouder maar “uiteraard enkel (aan) het rechtscollege”. En dat de stafhouder van de Nederlandstalige balie van Brussel deze visie van het voormelde departement deontologie betwist en besluit dat “de mededelingsbrief vertrouwelijk is”. In die omstandigheden blijkt niet dat de terzake bevoegde instanties dit specifieke dispuut over de naleving van een deontologische regel tussen advocaten hebben beslecht en is er gelet op het tijdsverloop geen aanleiding om de procedure voor de Raad van State op te schorten zoals door de verzoekende partijen wordt gevraagd in de laatste memorie.

16. Het beroep werd ingediend op 19 december 2008 en is derhalve laattijdig.

Het beroep is onontvankelijk.

BESLISSING

1. Het verzoek tot tussenkomst van Robert GORLÉ wordt afgewezen.

2. De afstand wordt vastgesteld ten aanzien van de eerste tot en met de zesde verzoekende partijen, de elfde tot en met de drieëntwintigste verzoekende partijen en de zesentwintigste tot en met de dertigste verzoekende partijen.

3. De Raad van State verwerpt het beroep.

4. De verzoekende partijen worden verwezen in de kosten van de vordering tot schorsing, begroot op 5.250 euro, elk voor een dertigste.

De nalatenschap van de zevende verzoeker, en de achtste, negende, tiende, vierentwintigste en vijfentwintigste verzoekende partijen worden verwezen

in de kosten van het beroep tot nietigverklaring, begroot op 1.050 euro, elk voor een zesde.

De tussenkommende partijen worden verwezen in de kosten van de tussenkomst, begroot op 1.125 euro, elk voor een negende.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van achtentwintig juni 2012, door de Raad van State, Xe kamer, samengesteld uit:

Roger Stevens,	voorzitter van de Raad van State,
Johan Bovin,	staatsraad,
Pierre Lefranc,	staatsraad,
bijgestaan door	
Silvan De Clercq,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Silvan De Clercq

Roger Stevens